

## บทที่ 5

### สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย ได้ข้อสรุป พร้อมทั้งการอภิปรายและข้อเสนอแนะดังนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงาน โรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545
2. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงาน โรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

#### วิธีดำเนินการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 57 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 114 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ทำหนังสือรับรองจากสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จากนั้นก็ทำหนังสือจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย ไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกและรับคืนด้วยตนเองโดยกำหนดเวลาให้ตอบแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW version-11 เพื่อหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ), ร้อยละ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

## สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

### 1. ข้อค้นพบจากการวิจัย

1.1 ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.42$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.20$ ) โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.36$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.67$ ) อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.17$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.39$ ) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมตามความเห็นของผู้บริหารทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจําค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.40$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.08$ ) โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.44$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.51$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 และ 3.46 ตามลำดับ ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่า ทุกขนาด โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.3 ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมของครูปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนกับชุมชนทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจกค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.44$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.30$ ) โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.29$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับด้านการวางแผนงาน สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ( $\bar{X} = 3.77$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28 และ 3.31 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับด้านการสร้างและเผยแพร่ เกียรติประวัติของโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับ ( $\bar{X} = 3.54$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมี ค่าเฉลี่ย 3.34 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน

1.4 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดย รวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.51$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.46$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.06$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนอย่าง เป็นระบบ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียน ขนาดเล็กและ โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 และ 2.95 ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับคือ ( $\bar{X} = 3.58$ ) ส่วนโรงเรียน ขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 และ 3.09 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับครู-อาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนสร้างความ สัมพันธ์กับชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) และ ( $\bar{X} = 3.51$ ) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้านการสร้าง ความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย

3.00 และ 3.31 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการที่โรงเรียนกำหนด ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 และ 3.44 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.5 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.40$ ) โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.23$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 2.93$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอุดมการณ์ของโรงเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณภาพลักษณะนิสัยและความประพฤติ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) และ ( $\bar{X} = 3.62$ ) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 3.27 ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านกีฬาในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.33$ ) และ ( $\bar{X} = 3.41$ ) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.09 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลในด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นระบบ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.55$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.16 และ 3.04 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.6 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการให้บริการชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.38$ ) โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.33$ ) และโรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 2.95$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการให้บริการชุมชนในโรงเรียนเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.58$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.16 และ 2.95 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วน

โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 และ 3.34 ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.58$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 และ 3.09 ตามลำดับส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.7 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.50$ ) โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.42$ ) และโรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.20$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการให้นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) และ ( $\bar{X} = 3.65$ ) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.13 ปัญหาเกี่ยวกับการประสานกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 และ 3.41 ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.68$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.27 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่าทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.8 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.54$ ) โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.37$ ) และโรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.14$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านวิชาการจากชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 และ 3.31 ตามลำดับ ปัญหา

เกี่ยวกับการมอบหมายให้ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบงานด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 และ 3.24 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 และ 3.44 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาด โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.9 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.50$ ) โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.39$ ) และโรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.21$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบงานด้านโรงเรียนกับชุมชนเข้าใจวิธีการประเมินผล ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.68$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยดัง 3.16 และ 3.18 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดให้มีการประเมินผลงานด้าน โรงเรียนกับชุมชนอย่างเป็นระบบ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับ ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 และ 3.34 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปและรายงานผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.51$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.09 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.55$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.22 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.10 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 3 ขนาด โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.77$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.28$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.31$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนอย่างเป็นระบบ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.16$ ), ( $\bar{X} = 3.59$ ) และ ( $\bar{X} = 3.51$ ) ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.00$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียน ขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.36$ ) และ โรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.41$ ) ตามลำดับ ปัญหาครู-อาจารย์ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการ วางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดย มีค่าเฉลี่ย 3.13 และ 3.24ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน ให้เป็นระบบ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียน ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.27 และ 3.24 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการวางแผน การใช้ทรัพยากรในชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.00$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี ค่าเฉลี่ย 3.18 และ 3.20 ตามลำดับ ปัญหาการปฏิบัติตามแผนงานโครงการด้านการสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.27 และ 3.37 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.11 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของ โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมี

ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.54$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.34$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.34$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอุดมการณ์ของโรงเรียนเพื่อสร้างเสริมคุณภาพลักษณะนิสัยและความประพฤติในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) และ ( $\bar{X} = 3.68$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านจริยธรรมและ คุณธรรม ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 และ 3.24 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านกีฬา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.16$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 และ 3.41 ตามลำดับ ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการเผยแพร่เกียรติประวัติและผลงานดีเด่นของโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.63$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.37 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ พบว่าทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.12 ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการให้บริการชุมชน ของโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.33$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.26$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.23$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.13 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการเป็นผู้นำและให้ ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงาน โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.38$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.33$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.24$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการให้นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน



การพัฒนาชุมชน ในโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.54$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.16 และ 3.44 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.27 และ 3.27 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.66$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 และ 3.13 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.14 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.28$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.33$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.43$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านทรัพย์สินจากชุมชนตามแผนหรือโครงการของโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 และ 3.24 ตามลำดับ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.37$ ) ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 และ 3.22 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่าทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

1.15 ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานด้านโรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ ( $\bar{X} = 3.33$ ) โรงเรียนขนาดกลาง ( $\bar{X} = 3.27$ ) และโรงเรียนขนาดเล็ก ( $\bar{X} = 3.20$ ) ตามลำดับ เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ทุกขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ

## 2 แนวทางแก้ปัญหา

ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าทำงานโรงเรียนกับชุมชนได้เสนอแนวทาง แก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาวางแผนร่วมกับชุมชน

2.1.1 เชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เช่นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมครูผู้ปกครอง ชมรมศิษย์เก่า เป็นต้น

2.1.2 กำหนดแผนให้ชัดเจนทั้งแผนระยะสั้นระยะยาว

2.2 ด้านสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน

2.2.1 จัดทำเอกสารเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชัดเจน

2.2.2 ประสานงานกับผู้นำชุมชน เช่น เทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดรายการเสียงตามสายเพื่อเผยแพร่เกียรติประวัติ ของโรงเรียน Rajabhat Mahasarakham University

2.2.3 จัดส่งเอกสารเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนถึงผู้ปกครองนักเรียน โดยตรง

2.2.4 ควรขอความอนุเคราะห์จากสถานีวิทยุท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ หรือเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน

2.3 ด้านการให้บริการชุมชน

2.3.1 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ให้เป็น สถานที่พบปะสังสรรค์อย่างเป็นทางการ เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ในด้านต่าง ๆ

2.3.2 โรงเรียนควรจัดบริการสิ่งที่โรงเรียนมีพร้อมให้กับ ชุมชน เช่น วงดุริยางค์ วงดนตรี เครื่องขยายเสียง บุคลากร

2.4 ด้านการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

2.4.1 โรงเรียนควรเป็นผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น จัดมหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการประกอบอาชีพ การส่งเสริมทางวิชาการ การนันทนาการ

2.4.2 โรงเรียนควรเป็นผู้นำในเรื่องความสะอาด และออกไปร่วมพัฒนา ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญของชาติ โอกาสที่สำคัญของท้องถิ่น

## 2.5 ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน

2.5.1 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่เป็นประจำ

2.5.2 เผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชุมชนได้เห็นอยู่เป็นประจำ เพื่อชุมชนจะให้เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือ

## 2.6 ด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.6.1 โรงเรียนจะต้องมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน

2.6.2 มีการรายงานสรุปเป็นประจำ

## อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนกับชุมชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ โสภณ พวงเพชร (2533 : 130) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนรวมทั้งหกด้านอยู่ระดับปานกลาง เมื่อเรียงระดับปัญหาโดยเรียงจากคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น รองลงมาคือ การให้บริการแก่ชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ และการร่วมมือกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับ ธวัชชัย บุญเดิม (2536 : 69 – 73) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การปฏิบัติงาน โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้ง 6 ด้านอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนพบว่า ครู อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

โรงเรียนกับชุมชนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ตระกูล อุดมเสียง (2538 : 101) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี การสนับสนุนจากชุมชนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนด้านสร้างและเผยแพร่เกียรติของโรงเรียนมีงบประมาณดำเนินการน้อย วัตถุประสงค์ทำให้บริการชุมชน ไม่เพียงพอ ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน และโรงเรียนไม่นำผลการประเมินเผยแพร่ให้ชุมชนทราบ สอดคล้องกับ สุรพล มีหนองหว้า (2540 : 147) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านสร้างเกียรติของโรงเรียน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนและการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านโรงเรียนกับ ชุมชน มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมผล ดิลัน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า การปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย แยกเป็นรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนกับชุมชน พบว่า

1. ปัญหาด้านการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ยังมีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ กรมสามัญศึกษา (2539 : 54-62) ที่ว่าการวางแผนดำเนินการในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับ ชุมชนจะต้องดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน 2) วางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) มอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านนี้ให้ชัดเจน 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหานี้อาจจะรุนแรงจนอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดได้ และที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ทั้งสามขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่มีการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้การวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร นั่นก็อาจเนื่องมาจากโรงเรียนไม่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในด้านนี้อย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่มีโครงการเกี่ยวกับด้านนี้มา รองรับที่แน่นอนและชัดเจน ตลอดจนขาดการติดตามและประเมินผลโครงการที่ชัดเจน

2. ปัญหาด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ หวน พินรุพันธ์ (2529 : 96) ที่ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้แล้วอาจเป็นเพราะโรงเรียน ไม่มีการสำรวจปัญหา ในการวางแผนในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนทำให้การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะที่ ไม่ตรงกับความต้องการและจำเป็นเท่าที่ควร และที่สำคัญคือเมื่อดำเนินการแล้วโรงเรียนยังขาด การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอีกด้วย จึงไม่ทราบว่า การดำเนินงานของโรงเรียน ตรงประเด็น และเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2527 : 54) ที่ว่า หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ 1) วางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ 2) จัดตั้งโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนระยะยาว 3) ทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ร่วมกัน โดยเฉพาะ กับการจัดระบบของข้อมูลในด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นระบบ และ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการเผยแพร่เกียรติประวัติและ ผลงานดีเด่นของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ทั้งสามขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่มีการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหากพิจารณาอีกด้านหนึ่งจะพบว่าปัญหาในด้านนี้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ด้านการจัดระบบของข้อมูลในด้านประชาสัมพันธ์ โรงเรียนให้เป็นระบบ และ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการเผยแพร่ เกียรติประวัติ และผลงานดีเด่นของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ

โรงเรียน ไม่มีการกำหนดอุดมการณ์เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม ลักษณะนิสัย และความประพฤติ ตลอดจนอุดมการณ์ในการสร้างเกียรติประวัติทางด้านวิชาการ ด้านจริยธรรมและคุณธรรม ด้านกีฬา ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของ กรมสามัญศึกษา (2539 : 54 – 62) ที่ได้กำหนดแนวปฏิบัติ ในการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ดังนี้ 1) กำหนดอุดมการณ์เพื่อสร้างเสริม คุณธรรม ลักษณะนิสัย และความประพฤติ 2) กำหนดอุดมการณ์ในการสร้างเกียรติประวัติ 3) กำหนดอุดมการณ์ในการสร้างเกียรติประวัติด้านวิชาการ 4) กำหนดอุดมการณ์ในการสร้างเกียรติประวัติด้านจริยธรรมและคุณธรรม 5) กำหนดอุดมการณ์ ในการสร้างเกียรติประวัติด้านกีฬา

การให้บริการชุมชน เป็นการช่วยเหลือและอนุเคราะห์ในสิ่งที่ชุมชน ขาดแคลนและต้องการ ตลอดจนยังเป็นการเปิด โอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของตน การประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชน การแสดงความคิดเห็นของชุมชนทางด้าน ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การประสานความร่วมมือกันอย่างดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ปัญหาด้านการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา (2532 : 60) ที่ได้ให้หลักในการให้บริการชุมชนไว้ดังนี้คือ 1) บริการให้สอดคล้องกับนโยบายวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย และแนวทางพัฒนาชุมชนที่รัฐบาลได้วางไว้แล้ว 2) บริการให้สอดคล้องกับ ความต้องการอัน จำเป็นและความขาดแคลนของชุมชน การให้บริการชุมชน เป็นการช่วยเหลือและอนุเคราะห์ในสิ่งที่ชุมชนขาดแคลนและต้องการ ตลอดจนยังเป็นการเปิดโอกาสให้ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน การประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชน การ แสดงความคิดเห็นของชุมชน ทางด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การประสานความร่วมมือกัน อย่างดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย และแนวทางพัฒนาชุมชนที่รัฐบาล จึงส่งผลให้การบริการไม่สอดคล้องกับความต้องการอันจำเป็น ของชุมชนเท่าที่ควร

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ แนวคิดของ กิติมา ปรีดีติลก (2529 : 370 – 371) ที่ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องมียุทธศาสตร์ ในการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ และการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โดยประสาน งานกับหน่วยงานงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชน ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า และ ความสุขของประชาชนในชุมชน โรงเรียนควรเป็นผู้นำวัฒนธรรมใหม่ ๆ แปลก ๆ ไป

เผยแพร่ ให้ความรู้แก่ชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือใน การพัฒนาชุมชน ยังไม่ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ เพราะการกำหนด กิจกรรมพัฒนาชุมชน ไม่ได้ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชน และที่สำคัญคือการติดตามและประเมินผลในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนยังไม่จริงจังและชัดเจนเท่าที่ควร นอกจากนี้โรงเรียนจะเป็นผู้ริเริ่มในการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านวิชาการ เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม การกีฬา พละนาฏย และ สิ่งแวดล้อมแล้ว โรงเรียนยังจะต้องให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดีในทุก ๆ ด้านหากชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ และต้องการความร่วมมือ

5. ปัญหาด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ แนวคิดของ หวน พิณรุฬห์ (2529 : 86-87) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เมื่อโรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชนแล้ว เมื่อ มีความจำเป็นอาจขอความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น ด้านการเงินและทุน ทรัพย์ ด้านวิชาการ ด้านการบริการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อ สนับสนุนโรงเรียนจากชุมชนที่ชัดเจน จึงทำให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านทรัพย์สิน และ ด้านการบริการจากชุมชนเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ครู-อาจารย์จึงมีโอกาสเข้าไป เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนน้อย ผลกระทบในเรื่องนี้จึงทำให้การประสานกับหน่วยงานอื่นใน การพัฒนาชุมชนจึงทำได้ยาก นอกจากนี้แล้วการติดตามและประเมินผลในการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชนยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจังเท่าที่ควร การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน จะเกิดขึ้นหลังจากที่โรงเรียนมี การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผลงานดี เด่นของโรงเรียนสู่ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ มีการบริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ตลอดจนได้ดำเนินการในการเป็น ผู้นำและให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ในทุก ๆ เรื่อง อย่างสม่ำเสมอ

หากพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ งานโรงเรียนกับชุมชน ก็จะพบว่าทั้งกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับ และทิศทางเดียวกัน

6. ปัญหาด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล มีหนองหว้า (2540 : 147) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหาร

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการประเมินผล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านสร้างเกียรติของโรงเรียน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนา ชุมชนและการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารและครูควรมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน ให้มีกิจกรรม และการปฏิบัติที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของชุมชนต่อโรงเรียน โดยมีการดำเนินงานตลอดระยะเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชน มีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันอาจจะทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไปด้วยดี และการที่จะบริหารงานโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการบริหาร คือ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการวางแผนดำเนินการตามแผน และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาการบริหารต่อไป

## Rajabhat Mahasarakham University

### ข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มากขึ้นและควรมีการแต่งตั้ง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น

1.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นควรมีการวางแผน กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาให้ชัดเจนทั้งแผนระยะสั้นระยะยาวและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

1.3 ด้านการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนควรสร้างความตระหนักในด้านนี้ โดยประสานแผนงาน โครงการกับหน่วยงานหลักด้านพัฒนาชุมชน เพื่อบริหารเวลาและทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด



1.3 ด้านการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนควรสร้างความตระหนักในด้านนี้ โดยประสานแผนงาน โครงการกับหน่วยงานหลักด้านพัฒนาชุมชน เพื่อบริหารเวลาและทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

1.4 ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบอยู่เสมอ เพื่อชุมชนจะได้เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือ

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในระดับเขตการศึกษา และระดับประเทศ เพื่อจะได้ทราบส่วนรวม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา และคุณภาพของประชาชนในชุมชน

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา และอุปสรรคในการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น